

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 6C/34/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314204976
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kurucová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2015:8314204976.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Kurucovou, v právnej veci žalobcu CD Consulting s.r.o., Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., advokátska kancelária, Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanej B. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. Č.. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 42 309 166, zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, o zaplatenie 890,87 eur s prísl.

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Pripúšťa vstup Združenia spotrebiteľov Slovenska, o. z., IČO: 42 309 166, Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Žalobca je **p o v i n n ý** uhradiť vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania, vo výške 143,62 eur, na adresu právneho zástupcu vedľajšieho účastníka, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Dňa 17.4.2014 podal žalobca na tunajší súd návrh na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

V ňom uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný na zmenkovú sumu a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Žalobca disponuje len originálom zmenky a nemá informácie o akýchkoľvek iných potenciálne existujúcich vzťahoch žalovaného a predchádzajúceho majiteľa zmenky, ktorá bola v tomto konaní uplatnená. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ zmenky z nej doposiaľ nezaplatil nič, preto žalobca žiadal, aby súd podľa článku 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 86/2007 vydal rozsudok, ktorým uloží žalovanej povinnosť zaplatiť:

- a) zmenkovú sumu vo výške 890,87 eur,
- b) zmenkový úrok vo výške 0,25% denne zo sumy 890,87 eur od 9.11.2010 do zaplatenia,
- c) 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy 890,87 eur od 27.12.2010 do zaplatenia,
- d) zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, teda 2,97 eur,
- e) náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok,
- f) náhradu trov právneho zastúpenia.

Procesné podmienky na uplatnenie pohľadávky podľa Nariadenia ES č. 861/2007 boli splnené, lebo žalobca je obchodnou spoločnosťou na území Českej republiky a žalovaná je fyzickou osobou na území Slovenskej republiky - ide o cezhraničný spor, ktorého hodnota nepresahuje 2 000 eur bez príslušenstva, čo je v súlade s článkom 2, 3 tohto nariadenia.

V súlade s článkom 5 tohto nariadenia, súd doručil žalovanej kópiu návrhu a vyplnené tlačivo na odpoveď. Žalovaná sa na tomto tlačive nevyjadрила.

Súdu bolo doručené oznámenie Združenia spotrebiteľov Slovenska, o.z., že vstupuje do daného konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Vo svojom vyjadrení k návrhu poukázalo na príslušné ustanovenia OZ o spotrebiteľských zmluvách a neprijateľných zmluvných podmienkach v týchto zmluvách, ako aj na Smernicu Rady č. 93/13 EHS. Podľa vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, napriek tomu, že žalobca svoje právo uplatňuje zo zmenky, súd je povinný v každom štádiu konania ex officio skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľské právne vzťahy a následne aplikovať normy spotrebiteľského práva. Je nepochybné, že v danom prípade sa jedná o spotrebiteľský vzťah a odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné. Súd by nemohol aplikovať ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, čím by bolo spotrebiteľovi odopreté jeho právo na právnu ochranu. V danom prípade samotná dohoda o zabezpečení zmenkou a dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore so zákonom, ktorý ju tak robí absolútne neplatnou. Z takejto neplatnej zmluvy nevzniklo žalobcovi právo na vyplnenie zmenky a teda ani právo na plnenie z takejto vyplnenej zmenky. Zároveň žiadal, aby súd ako dôkaz pri rozhodovaní použil formulárovú zmluvu spoločnosti POHOTOVOST, s.r.o., ktorou disponuje. Uplatňovanie nároku žalobcom zo zmenky považoval za neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ, v dôsledku obchádzania zákona o spotrebiteľských úveroch, ako aj Občianskeho zákonníka. Žiadal teda návrh žalobcu zamietnuť v celom rozsahu. V prípade, že by súd posúdil zmenku ako absolútne neplatnú a návrh žalobcu ako návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia, vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania.

Žalobca vzniesol námietku neprípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania a žiadal, aby o tom súd rozhodol a to tak, že jeho vstup do daného konania neprípustí. Odôvodnil to tým, že konanie je európskym konaním vo veciach s nízkou hodnotou sporu a je právne regulované Nariadením Rady ES č. 861/2007, kde postup strán je upravený odlišne od vnútroštátnej úpravy a neprípúšťa vedľajšie účastenstvo. Tiež poukázal na argumentáciu Najvyššieho súdu SR v konaní sp. zn. 6Cdo 357/2012 o vstupe vedľajšieho účastníka do konania na strane žalovaného v štádiu skráteného konania. Poukázal na nesúlad ustanovenia § 93 ods. 2 O. s. p. s Ústavou Slovenskej republiky. Poukázal na to, že v praxi dochádza k situácii, kedy právnické osoby hromadne vstupujú do konaní v spotrebiteľských veciach, získavajú prístup k osobným údajom spotrebiteľov, konajú bez toho, aby boli aspoň v minimálnom kontakte s účastníkmi a neoprávnene tak zasahujú do súkromného života účastníkov konania.

Súd doručil účastníkom konania a tiež vedľajšiemu účastníkovi listinné dôkazy z pripojeného exekučného spisu a to pôvodnú zmluvu o úvere a všeobecné obchodné podmienky právneho predchodcu súčasného žalobcu.

Na základe toho žalobca zaslal súdu písomné vyjadrenie k veci, v ktorom uviedol, že súd postupuje mimo režimu Nariadenia Rady ES č. 861/2007 a aplikuje prednostne vnútroštátne právo. Poukázal na to, že ani on, ani žalovaná dokazovanie zmluvou o úvere a ďalšími listinami nenavrhl. Zároveň uviedol, že predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú v zmenke uvedené. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo 1839/2000 a na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm 10/2013. Trval na tom, aby súd postupoval podľa Nariadenia Rady ES č. 861/2007, podľa ktorého by vo veci nemalo dôjsť k nariadeniu pojednávania. Nariadeného pojednávania sa žalobca nezúčastnil a nežiadal, aby súd odročil pojednávanie z dôvodu jeho neprítomnosti. Vo vyjadrení k veci samej poukázal na príslušné ustanovenia Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. a na niektoré rozhodnutia odvolacích súdov v obdobných veciach.

Súd vykonal dokazovanie tak, že sa oboznámil s listinnými dôkazmi, najmä so zmenkou, ktorá bola prílohou návrhu, s úplným výpisom z Obchodného registra žalobcu, s vyjadrením žalobcu k veci,

s vyjadrením vedľajšieho účastníka k veci a s obsahom pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. XEr/XXX/XXXX. Z tohto spisu súd oboznámil najmä zmenku, zmluvu o úvere, všeobecné obchodné podmienky spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako aj rozhodnutia, ktoré v tomto konaní boli vydané.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázaný nasledovný skutkový stav.

Žalobca spolu s návrhom predložil fotokópiu zmenky, ktorú vystavila žalovaná v Humennom dňa 24.5.2009. Na zmenke je uvedené číslo zmluvy XXXXXXXXXX. Je tam uvedená zmenková suma 890,87 eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 9.11.2010. Tiež je tam text splatné: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na opačnej strane zmenky je text „Namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 264 29 705“.

Totožnú zmenku pripojil oprávnený, spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava, k návrhu na vykonanie exekúcie v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. XEr/XXX/XXXX. V danom konaní bola povinnou súčasťou žalovaná a predmetom exekúcie bola rovnaká zmenková suma a zmenkový úrok.

Súd zistil, že súčasťou exekučného spisu je aj zmluva o úvere, ktorá má rovnaké číslo, ako je číslo uvedené na zmenke a bola uzatvorená v ten istý deň, ako je uvedený deň vystavenia zmenky. V zmluve je uvedená výška úveru, výška poplatku za poskytnutie úveru, celková suma, ktorú má dlžník zaplatiť a údaj o splátkach. Zmluva neobsahuje údaj o výške úroku, ani údaj o RPMN. K predmetnej zmluve boli pripojené všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré v článku 14 obsahujú dohodu o vyplnení zmenky s nasledovným textom: „na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky /ďalej aj ako vystaviteľ/ vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi / ďalej aj ako remitent/ vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie súd vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je s takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknúť ku dňu vyplatenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh“.

Z obsahu exekučného spisu ďalej vyplýva, že exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok. Žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola prvostupňovým súdom zamietnutá a uznesenie bolo potvrdené krajským súdom.

Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že podaná žaloba nie je dôvodná a na základe nasledovného právneho hodnotenia ju zamietol.

Predmetom konania je spor zo zmenky, ktorú žalobca predložil ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku.

Táto zmenka zabezpečuje splnenie záväzku žalovanej zo zmluvy o úvere, ktorú uzatvorila so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava ako veriteľom. Súdu je známe z jeho rozhodovacej činnosti, že táto spoločnosť vykonáva poskytovanie úverov z vlastných zdrojov. Žalovaná predmetnú zmluvu uzatvorila ako dlžník - fyzická osoba, nepodnikateľ a je tiež vystaviteľom žalovanej zmenky. Súd teda považoval veriteľa - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. za dodávateľa v rámci svojej obchodnej činnosti podľa § 52 ods. 3 OZ a žalovanú za spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 4 OZ. Príslušnú zmluvu o úvere vyhodnotil súd ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 ods. 1 OZ.

Keďže vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ a zmenkou bola zabezpečená pohľadávka vzniknutá zo spotrebiteľskej zmluvy, bolo povinnosťou súdu ex offo skúmať predmetnú zmenku až po úroveň dohody o vyplňovanom práve.

Bolo potrebné preveriť, či táto dohoda je zákonná a ak nie, prihliadnuť na možnú absolútnu neplatnosť úkonu, v ktorom má nárok základ. Vyplýva to aj z právnej úpravy Smernice č. 93/13 EHS, podľa ktorej sa spotrebiteľ v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah. Tu súd poukazuje aj na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora č. C-419/2011 zo 14.3.2013 /Česká sporiteľňa, a. s. proti Geraldovi Feichterovi/ alebo rozhodnutie ESD C-76/10, z ktorých vyplýva, že napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Samotný Európsky súdny dvor v uvedenom prípade z úradnej moci skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa.

Z uvedeného vyplýva, že i v rámci súdneho konania, ktoré je založené na zmenke, musí súd aj bez námietok dlžníka skúmať nekalú povahu zmluvných podmienok, z ktorých zmenka vychádza, prípadne ktoré sú priamo konkrétne premietnuté v zmenke a poskytnúť ochranu právam spotrebiteľa.

Keďže žalobca pripojil k návrhu len samotnú zmenku a bolo potrebné zistiť povahu a podmienky vzniku pôvodného záväzkového vzťahu, musela byť zabezpečená úverová zmluva, z ktorej nárok bol zmenkou zabezpečený. Súd zistil, že na predloženej zmenke je uvedené číslo, ktoré je totožné s číslom úverovej zmluvy, ktorá bola súčasťou exekučného spisu v konaní pôvodného vystaviteľa zmenky a žalovanej. Preto bol do konania pripojený príslušný exekučný spis.

Súd sa teda oboznámil s obsahom úverovej zmluvy, súčasťou ktorej boli aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru a mal za jednoznačne preukázané, že v danom prípade zmenka bola vystavená ako zabezpečovací právny prostriedok k spotrebiteľskej zmluve. Zabezpečený (primárny) právny úkon je úverová spotrebiteľská zmluva a zabezpečovací právny úkon (akcesorický) je zmenka. Zmenka má všetky formálne náležitosti. Po formálnej stránke je platným právnym úkonom, ale pre svoju platnosť, vzhľadom k tomu, že ide o akcesorický zabezpečovací právny úkon, je nevyhnutná aj platnosť primárneho právneho úkonu, ktorý zabezpečuje, teda úverovej spotrebiteľskej zmluvy a platnosť príslušného článku všeobecných podmienok poskytnutia úveru, na základe ktorého blankozmenka bola veriteľom vystavená. Úlohou súdu bolo preto z úradnej povinnosti skúmať platnosť primárneho právneho úkonu spotrebiteľskej zmluvy a platnosť príslušného článku všeobecných podmienok poskytnutia úveru, na základe ktorého zmluvné strany uzatvorili dohodu o vyplnení zmenky v budúcnosti.

Bez platnej dohody o vypíňacom práve nemôže byť platná ani vyplnená zmenka (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 161/2007).

Podľa § 52 ods. 1 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzať tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3, 4 písm. a), b), j), k), m), 5 OZ

(1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

(2) Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

(3) Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

(4) Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré:

a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,

b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,

j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,

m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi.

(5) Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1, 2 OZ

(1) Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

(2) V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 3 ods. 1 OZ, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 265 Obchodného zákonníka, výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Podľa článku 2 písm. a) Smernice 93/13/EHS, na účely tejto smernice „nekalé podmienky“ znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa článku 3 ods. 1, 2 Smernica 93/13/EHS, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Oboznámením sa s obsahom úverovej zmluvy mal súd za preukázané, že v nej dlžník vyhlásil, že „sa oboznámil a súhlasí s obsahom tejto zmluvy o úvere, ako aj obsahom plnomocenstiev v nej uvedených a súhlasí so Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy; nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať“. Všeobecné podmienky poskytnutia úveru obsahujú vopred veriteľom navrhnuté zmluvné podmienky, teda ucelený text, ktorý je súčasťou (na zadnej strane zmluvy) predmetnej Zmluvy o úvere. I keď dlžník formálne v zmluve vyhlásil, že nemá k nim žiadne výhrady, je zrejmé, že i v prípade jeho námietok tento nemal reálnu možnosť ovplyvniť podstatu dohodnutých zmluvných podmienok, ktoré boli formulované na veriteľom vopred pripravenom tlačive zmluvy, a teda dlžník iba mohol akceptovať len zmluvu ako celok, alebo ju odmietnuť. Z uvedeného je zrejmé, že všeobecné podmienky poskytnutie úveru nemožno považovať za individuálne dohodnuté, resp. že neobsahujú individuálne dohodnuté zmluvné podmienky, a teda ani bod 14 Všeobecných

podmienok poskytnutia úveru nemožno považovať za individuálne dohodnutú zmluvnú podmienku (uznesenie Súdneho dvora EÚ vo veci C-76/10 zo dňa 16.11.2010).

Z článku 14 všeobecných podmienok úverovej zmluvy mal súd preukázané, že v tomto článku sa zmluvné strany spotrebiteľskej úverovej zmluvy dohodli o vyplnení vystavenej zmenky v budúcnosti. Bez platnej dohody o vyplňacom práve nemôže byť platná ani vyplnená zmenka (čl. 4) (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 161/2007). Ak dohoda o vyplňacom práve pri blankozmenke nezohľadňuje práva spotrebiteľa a umožňuje indosáciou zmenky vymôcť od spotrebiteľa plnenie z neprijateľných podmienok, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. V nadväznosti na § 17 zmenkového zákona treba posúdiť, či takýmto konaním indosatár nekonal na škodu odporkyne ako dlžníčky zo spotrebiteľského úveru.

Súd dospel k záveru, že článok 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa § 53 ods. 5 OZ je neprijateľná podmienka v článku 14 všeobecných podmienok spotrebiteľskej zmluvy neplatným právnym úkonom v tejto časti. Neplatným spôsobom bolo dojednané vyplnenie zmenky. Sporná zmenka, ktorá vznikla ako zabezpečovací právny úkon k primárnemu právnemu úkonu spotrebiteľskej zmluve nemôže byť považovaná za platný právny úkon, keď bola vystavená a vyplnená na základe neplatného dojednania neplatnej dohody o vyplnení zmenky v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy.

Z vykonaného dokazovania súd mal preukázané, že uzavretie spotrebiteľskej zmluvy bolo podmienené podpisom zmenky zo strany spotrebiteľa, čo vyplýva z rovnakého dátumu zmenky a úverovej spotrebiteľskej zmluvy, ako aj z článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy. V momente uzatvárania úverovej spotrebiteľskej zmluvy obsahovou náležitosťou úverovej zmluvy bola povinnosť dohodnúť sa na vypísaní zmenky podľa článku 14 všeobecných podmienok úverovej zmluvy ako podmienky poskytnutia úveru. Táto podmienka je neprijateľná zmluvná podmienka podľa § 53 ods. 2 OZ, pretože nie je individuálne so spotrebiteľom dojednaná, tvorila neoddeliteľnú súčasť formulárovej úverovej zmluvy - všeobecných podmienok a bez jej podpisu by spotrebiteľ nedostal úver, preto podmieňovala uzavretie spotrebiteľskej zmluvy, poskytnutie úveru a spotrebiteľ obsah úverovej zmluvy a článku 14 všeobecných podmienok o vyplnení zmenky nemohol ovplyvniť. Dôkazné bremeno na preukázanie opaku podľa § 53 ods. 3 OZ má veriteľ, právny predchodca žalobcu. Dôkazné bremeno neuniesol.

Dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok o vyplňacom práve zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. a) OZ, pretože spotrebiteľ nemal možnosť sa s týmto ustanovením oboznámiť pred uzavretím spotrebiteľskej zmluvy.

Podľa § 53 ods. 4 písm. b), m) OZ, je dojednanie o vyplňacom práve zmenky (článok 14 všeobecných podmienok) neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že na základe tejto podmienky vystavená zmenka umožnila previesť indosáciou bez súhlasu spotrebiteľa práva zo zmluvnej strany POHOTOVOSTĚ, s.r.o. na žalobcu CD Consulting, čím došlo k zhoršeniu postavenia a ochrany práv spotrebiteľa. Zmenka a jej indosácia nadmerne sťažili spotrebiteľovi možnosť realizovať práva spotrebiteľa. Taký záver vyplýva už z charakteru zmenkového konania, ktoré nepripúšťa skúmanie dôvodu vzniknutého záväzku, ani ex offio ochranu spotrebiteľských práv (ÚS ČR IV., ÚS ČR 457/10).

Podľa § 53 ods. 1 OZ je preto dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok o vyplňacom práve zmenky neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že spôsobuje značnú nerovnováhu práv a povinností, teda značne zhoršuje postavenie spotrebiteľa v tomto úverovom vzťahu vystavením a následným indosovaním zmenky zo spotrebiteľského vzťahu. Súd preto nevychádzal len z prísnej formálnosti zmenkového práva, pretože mal preukázané, že došlo k zneužitiu inštitútu zmenkového práva v neprospech jednej zmluvnej strany spotrebiteľa obchádzaním ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa, čo je zároveň aj rozpor so zákonom a teda neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 OZ, § 265 Obchodného zákonníka (obmedzenie a zákaz zmieniek pri spotrebiteľských úveroch - § 4 ods. 4 Zák. č. 258/2001 Z. z., § 17 ods. 3 Zák. č. 129/2010 Z. z.). Značnú nerovnováhu v právach spôsobuje dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok úverovej zmluvy aj preto, že veriteľ sám vyplní zmenku v deň splatnosti celého dlhu. Žalovaná ako spotrebiteľ nijako nemohla ovplyvniť výšku zmenkovej sumy, dátum splatnosti zmenkového úroku, ktoré si do zmenky jednostranne dopísal veriteľ. Dojednanie vyplňacieho práva zmenky v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neplatné aj podľa

§ 37 ods. 1 OZ pre neurčitosť, nepreskúmateľnosť. Dojednanie je neurčité, nepreskúmateľné v časti: „Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia.“. Je zrejmé, že suma bola jednostranne do zmenky uvedená veriteľom a ku dňu uzavretia dohody v článku 14 všeobecných podmienok spotrebiteľ nevedel, aká suma do zmenky bude dopísaná. V momente uzatvárania dohody uzavrel neurčitú dohodu čo do článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Nebola konkretizovaná výška zmenkovej sumy, ktorá mala byť dopísaná do zmenky na základe vyplňacieho práva zmenky a neboli ani určitým preskúmateľným spôsobom stanovené kritériá, na základe ktorých zmenková suma do zmenky mala byť dopísaná tak, aby bola určiteľná a preskúmateľná za pomoci výkladových pravidiel.

Dohoda o vyplňacom práve zmenky v článku 14 všeobecných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. j) Občianskeho zákonníka, pretože výška úveru (dlhu) a úroku mala byť takto určená až v čase splnenia, v tomto prípade splatnosti úveru, kedy vzniklo veriteľovi právo vypísať zmenkovú sumu a splatnosť zmenkového úroku podľa článku 14 všeobecných podmienok.

Dojednanie vyplňacieho práva zmenky podľa článku 14 všeobecných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. k) OZ, pretože dojednanie umožnilo veriteľovi, aby pri vyplnení zmenky v budúcnosti zaviazal spotrebiteľa zaplatiť za nesplnenie záväzku neprimerane vysokú sankciu, ktorá mu pri uzavretí úverovej spotrebiteľskej zmluvy nebola známa. V zmenke je veriteľom vypísaný zmenkový úrok vo výške 0,25% denne krát 365 dní = vo výške 91,25% ročne. K vyplneniu zmenky veriteľom došlo momentom zosplatenia dlhu. Ide o rozpor so zákonom (§ 4 ods. 4 Zák. č. 258/2001 Z. z.). Zároveň ide o nekalú podmienku podľa článku 2 písm. a) v spojení s ustanovením prílohy ods. 1 písm. e) Smernice 93/13 EHS. Touto nekalou zmluvnou podmienkou a zároveň neprijateľnou si veriteľ zabezpečil za nesplnenie záväzku spotrebiteľa neprimerane vysoké príslušenstvo pohľadávky zmenkový úrok vo výške 0,25% denne (91,25% ročne). Podľa názoru súdu ide o neplatnosť tohto dojednania aj v nadväznosti na § 3 oZ pre rozpor s dobrými mravmi a podľa § 39 OZ a podľa § 265 Obchodného zákonníka (obchádzanie zákona o maximálnej úrokovej miere pri spotrebiteľských úveroch podľa nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení zmien a doplnkov, ktorých výška nepresahuje v priemere úrokovú mieru 10% ročne v porovnaní so zmenkovým úrokom 91,25% ročne.).

Dojednanie vyplňacieho práva zmenky v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 OZ, pretože v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona mu uvedené dojednanie umožnilo obísť zákonné ustanovenia a vpísať do zmenky pri jej vyplnení také plnenia, na ktoré mu vôbec nevznikol nárok. Úverová spotrebiteľská zmluva neobsahuje zákonné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. h), i), j), k) zák. č. 258/2001 Z. z., § 9 ods. 9 zák. č. 129/2010 Z. z. Neobsahuje údaj o RPMN a neobsahuje rozpis splátok. Podľa § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z. z. a § 9 ods. 9 zák. č. 129/2010 Z. z. sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

V danom prípade je teda dojednanie v článku 14 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy o vyplňacom práve zmenky neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 OZ zároveň neplatne dojednanou zmluvnou podmienkou. Zmluvná podmienka je z už uvedených dôvodov neplatná aj pre neurčitosť dojednania podľa § 37 ods. 1 OZ pre rozpor s kogentnými ustanoveniami zákona a pre obchádzanie zákona podľa § 39 OZ, § 265 Obchodného zákonníka.

Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008 konštatoval absolútnu neplatnosť úverovej spotrebiteľskej zmluvy podľa § 39 OZ a § 265 Obchodného zákonníka. Zároveň konštatoval, že z absolútne neplatnej úverovej zmluvy nemohlo veriteľovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. V odôvodnení ďalej uviedol: „Obchádzanie zákona obsahom alebo účelom urobeného právneho úkonu spravidla znamená, že právny úkon neodporuje síce výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť a teda aj absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva i v zámernom použití prostriedkov, ktoré samy o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie „in fraudem legis“ predstavuje postup, keď sa niekto práva podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiaduci“.

Podľa § 154 ods. 4 O. s. p. a podľa § 494 OZ, z neplatného právneho úkonu, z neplatnej zmenky súd nemohol priznať navrhovateľovi zmenkové plnenie, preto návrh zamietol.

Podľa § 152 ods. 2 a § 153 ods. 2 O. s. p., je súd viazaný predmetom sporu čo do výšky, čo do základu nároku. Súd nemohol priznať navrhovateľovi nároky tvoriace predmet sporu, keď dospel k záveru, že zmenka je neplatným právnym úkonom.

Predmet sporu netvoril návrh žalobcu na zaplatenie úveru a príslušenstva na základe úverovej spotrebiteľskej zmluvy, aby súd zvažoval, že návrhu vyhovie v tom rozsahu, že mu prizná bezúročný úver (zostatok úveru) bez poplatkov (zákon č. 258/2001 Z. z. a zákon č. 129/2010 Z. z.). Nárok bol uplatnený na základe zmenky ako právneho titulu, nebol uplatnený na základe úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Okrem viazanosti súdu predmetom sporu rozhodnutiu súdu priznať žalobcovi úver (zostatok úveru) bez úrokov, bez poplatkov, bránila aj tá skutočnosť, že navrhovateľ nepreukázal, koľko skutočne žalovaná zaplatila z poskytnutého úveru ku dňu rozhodovania súdu (§ 154 ods. 1 O. s. p.).

Dlh s rovnakým základom nároku je (bol) súčasne vymáhaný aj v zmenkovom konaní, aj v exekučnom konaní, súd nemal preukázané ani to, či dlžník nezaplatil viac, ako mu ukladá zákon. Súd preto nemohol za tejto skutkovej a dôkaznej situácie z úradnej povinnosti podľa § 153 ods. 4 O. s. p. zaviazat žalobcu k vydaniu bezdôvodného obohatenia vo výške preplatku zákonného plnenia. Takýmto postupom zároveň žalovanej bola odňatá možnosť podať absolútne námietky čiastočného alebo úplného zániku záväzku zaplatením.

V nadväznosti na § 17 zák. č. 191/1950 Sb. Zákona zmenkového a šekového a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008 tak dospel súd k záveru, že v tomto prípade sú splnené zákonné podmienky na skúmanie skutkových a právnych okolností, na základe ktorých zmenka bola vystavená (kauzálny nexus) a to ex offio v záujme ochrany práv spotrebiteľa. Súd mal preukázané, že subjekt pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka - spotrebiteľa (porušil vedome kogentné zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa). V príčinnej súvislosti s tým neprímerane navýšil svoju pohľadávku veriteľa na úkor (na škodu) spotrebiteľa a vystavením a indosovaním zmenky sťažil, resp. znemožnil ochranu spotrebiteľa v príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou. Takému nekalému konaniu súd nemohol poskytnúť právnu ochranu. Súd má za to, že cieľom idosovania zmenky na navrhovateľa bolo inkasovať zmenkovú sumu bez toho, aby zmenkový dlžník nemohol vzniesť námietky a bez toho, aby súd z úradnej moci namiesto spotrebiteľa aplikoval kogentné zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Preto sa súd domnieva, že aj keď žalovaná v tomto konaní neprodukovala námietky, súd musí z úradnej moci chrániť práva spotrebiteľa, dané kogentnými ustanoveniami zákona.

Z uvedených dôvodov súd návrh žalobcu na zaplatenie nárokov zo zmenky zamietol v celom rozsahu. Žalobca vzniesol námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva na strane žalovaného v tomto konaní. Vedľajší účastník vstúpil do konania na strane žalovaného z vlastnej iniciatívy svojim písomným podaním. Zároveň sa vo veci vyjadril a poukázal na neprijateľné zmluvné podmienky, spotrebiteľské vzťahy a neplatnosť dohody o zmenke. Súd rozhodol o prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania priamo v rozsudku a to vzhľadom na zásadu hospodárnosti konania a veľké množstvo skutkovo a právne totožných žalôb.

Podľa ustanovenia § 93 odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa ustanovenia § 93 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa ustanovenia § 93 odsek 3 Občianskeho súdneho poriadku do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.

Pokiaľ ide o vedľajšieho účastníka, je potrebné rozlišovať za súčasného právneho stavu dve skupiny. Prvou skupinou subjektov, ktoré môžu v konaní vystupovať ako vedľajší účastník, sú osoby, ktoré majú právny záujem na výsledku tohto konania. Tu musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania (§ 93 odsek 1 Občianskeho súdneho poriadku).

S účinnosťou od 15.10.2008 zákon zaviedol druhú skupinu subjektov, ktoré môžu vystupovať ako vedľajší účastník. Tu legitímáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania a jeho právny záujem dáva priamo samotný zákon, respektíve vyplýva priamo zo zákona. Touto právnou úpravou štát reagoval na

európske a v súlade s ním aj na vnútroštátne spotrebiteľské právne normy, ktorých účelom je poskytnutie ochrany spotrebiteľom a vyrovnanie nerovnováhy postavenia subjektov v spotrebiteľských právnych vzťahoch.

Ide tu aj o prípady, kde ako vedľajší účastník vystupuje právnická osoba na ochranu spotrebiteľa na základe konkrétneho zákona v sporoch z ochrany spotrebiteľa. Teda na strane spotrebiteľa môže vystupovať aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa podľa zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (§ 93 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Jedným zo spôsobov vstupu do konania vedľajšieho účastníka, je vstup z vlastného podnetu. V danom prípade vyššie uvedené združenie oznámilo súdu svoj vstup do konania ako vedľajší účastník na strane odporkyne s odkazom na § 93 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Vychádzajúc zo zistených skutočností a majúc pritom na pamäti dikciu ustanovenia § 93 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku, je potrebné považovať námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva vznesenú zo strany žalobcu za nedôvodnú, pretože vyššie uvedené združenie je subjektom, ktorý je oprávnený vystupovať v konaní ako vedľajší účastník na základe zákonného splnomocnenia zo zákona o ochrane spotrebiteľa, a to bez konkretizácie svojho hmotnoprávneho záujmu na výsledku konania. Tým sa zabezpečuje aj smernicou EÚ požadovaná reálna a nielen formálna rovnosť účastníkov v spotrebiteľských veciach, čo je zmyslom a cieľom spotrebiteľského práva EÚ a SR.

Podmienky na vstup vedľajšieho účastníka v čase jeho vstupu, boli teda splnené a preto súd pripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane odporcu. Súd tu poukazuje na rovnaký právny názor odvolacieho Krajského súdu v Prešove v obdobných veciach tohto navrhovateľa, napríklad : v Rozsudkoch Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21C/65/2014-97, 8314204957 zo dňa 27. mája 2015, sp.zn. 21C/63/2014-116,8314204945 zo dňa 22. júla 2015, sp.zn. 21C/64/2014-105, 8314204948 zo dňa 22.júla 2015, sp.zn. 21C/61/2014, 8314204855 zo dňa 22. júla 2015, či v Uzneseniach Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5Co/156/2015, sp.zn. 21Co/181/2015, sp.zn. 2Co/170/2015, sp.zn. 5Co/162/2015 a iných.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Neúspešnému žalobcovi náhrada trov konania nepatrí a úspešný žalovaný si trovy konania neuplatnil.

Vedľajšiemu účastníkovi súd priznal právo na náhradu trov konania, pretože vystupoval na strane účastníka, ktorý bol v konaní úspešný. Ide o účelne vynaložené trovy konania, lebo vedľajší účastník si plní svoje povinnosti (ochrana spotrebiteľa) vyplývajúce priamo z vyššie uvedených právnych predpisov SR a EÚ. Tým zabezpečuje nielen teoretickú, ale aj faktickú a reálnu rovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov. Trovy vedľajšieho účastníka predstavujú trovy právneho zastúpenia vo výške 143,62 eur za 2 úkony právnej pomoci /príprava a prevzatie veci a písomné vyjadrenie k veci/, 1 úkon vo výške 51,45 eur. Ku každému úkonu patrí režijný paušál vo výške 8,39 eur. Keďže právny zástupca vedľajšieho účastníka je platcom DPH patrí mu aj náhrada vo výške 20% za DPH. Spolu tak náhrada trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka je vo výške 143,62 eur, vypočítaná v súlade s Vyhl. č. 655/2004 Z. z.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove, prostredníctvom tunajšieho súdu.

Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané po uplynutí lehoty preto, že sa odvolateľ spravoval nesprávnym poučením súdu o lehote na podanie odvolania. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o lehote na podanie odvolania, alebo ak obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do 3 mesiacov od doručenia.

V podanom odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 OSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 OSP).

Odvolaie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal nevyhnutné dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.)
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ustanovenia §205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§251 ods. 1 O.s.p.).